

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razen ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nežankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žajo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.50
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inzerate) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 38.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, dne 17. februarja 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Slovanska konferenca v Petrogradu.

Predvčerajšnjim se je končalo posvetovanje slovanskega izvrševalnega odbora v Petrogradu, ki se je bavilo v prvi vrsti s sofijskim vseslovanskim shodom. Ako si ne bi priznali, da zadevajo priprave za ta shod ob znatne težkoče, bi varali javnost, najbolj pa same sebe. Te težkoče je dr. Kramar pred sinočnjim tudi na banketu „Političnega kluba“ v Petrogradu prostodušno priznal. Kajti ravno novoslovansko gibanje hoče resnice in pravico, hoče pojasnitve razmerja med posameznimi slovanskimi narodi in zato ne bode hotel nobeden njegovih spočetnikov in vodjev zastirati resničnosti z blestečimi frazami. Ne smemo si zatajevati, da se je od praškega shoda sem poslabšalo svetovno stališče slovanstva in se je znova razčیلilo germanstvo; ne smemo tudi pozabiti, da je postal rusko-poljski spor tako oster in je zadobil toliko pikrosti, da grozi zrušiti s tolikimi težavami zgrajeno stavbo novoslovanstva. Celo črnoglednejši možje so pričakovali 1. 1908 mnogo več za rešenje spora med Rusi in Poljaki, ki ovira celo slovanstvo pri svobodnem razvoju. Toda danes je ruska birokracija s svojimi nečutenimi odredbami na Poljskem položaj tako pokvarila, da dela proti udeležbi Poljakov, ki je bila 1. 1908 v Pragi spontana, na sofijskem shodu vse poljsko časopisje.

Nedavno tega smo priobčili v »Nar. Dnevniku« serijo člankov o novoslovanskem gibanju, v katerih smo govorili tudi o stališču Jugoslovancev. Rekli smo, da ima vendar rusko-poljski spor, kolikor je drugače vlepomemben, lokalni značaj in da se ga naj temu primerno tudi lokalno reši. Včerajšnje brzojavke nam pravijo, da se je izvolil poseben rusko-poljski odbor, kateri bode skušal najti konkretne predloge in nasvete za rešitev spornih točk med obema največjima slovanskima narodoma. Človeku se tu seveda vriva vprašanje, kje je krivda in kako bode mogoče najti zboljšanje? Mnogi poljski politiki in časopisi obračunavajo v svojem ogorčenju, kateremu nikdo ne odreka neke upravičenosti, s celim novoslovanskim gibanjem. Na srečo so med Poljaki ljudje, kateri niso pričakovali od novoslovanstva takojšnje spremembe razmer k Rusiji, dobro vedo, da novoslovanstvo ni identično z rusko vlado, katera mu celo nasprotuje, kakor so to jasno pokazali članki ruskega vladnega in nacionalističnega časopisja. Ti trezni Poljaki so bili takoj spočetka opora novoslovanskega gibanja in kateri še danes stremijo za rešitvijo rusko-poljskega spora tam,

kjer je edino mogoča: v novoslovanskem gibanju. Toda seme je padlo tudi na ruski strani izven vladnih krogov na nerodovita tla: So ruski politiki, ki so se v Pragi navduševali za poljsko-ruski sporazum, a so se v dumi postavili proti Poljakom. Vendar pa so to po našem mnenju le prehodni pojavi, katerih ni treba smatrati za trajne. Kajti potemtudi bi pač tudi nam avstrijskim Slovanom, posebej še nam Slovencem marsikdaj vzkipeł žolč, ako smo videli Poljake, da so se v eni vrsti s prusaki in nemškimi klerikalci borili proti nam. Toda mi dobro vemo, da so to le posledice politike primeroma maloštevilne sile, da je pa v ljudstvu samem mnogo čuta za slovansko solidarnost. Z zmago demokratizma v poljskem narodu bodo nastopili za avstrijske Slovane v resnici boljši časi. Zmaga demokratične ideje bo pa nedvomno zboljšala tudi rusko-poljske razmere. V Rusiji se šele razvija ustavno in demokratično življenje. Zato bi Poljaki dokumentirali z neudeležbo na sofijskem shodu le svoje nazadnjaštvo in nezaupanje v bodočnost. Ne koristili bi s tem nikomur drugemu ko Nemcem. Saj nemško časopisje že sedaj z največjo slastjo poroča o nesoglasju na petrograjski konferenci.

Konečno še eno, dve besedi o vsebini petrograjskih konferenc, kakor se je ista sporočila javnosti in v kolikor tvori objednem program za sofijski shod. V prvi vrsti se je šlo za prosvetne zadeve: ožji stiki in zveza slovanskih znanstvenih zavodov in akademij, ožje zveze med slovanskimi vseučilišči, izdaja slovanske anthologije, vzornega seznama slovanskih knjig, ki bi naj bile v vsaki slovanski knjižnici. Ta seznam sestavlja v Pragi pravkar naš rojak dr. Bogomil Vošnjak. Govorilo se bo v Sofiji nadalje o skupnem delu slovanskih gledališč, umetnikov, slovestvenikov in o počitniških tečajih slovanskih časnika. — Politični program sofijskega shoda bo precej ozek; omejil se bo na jugoslovanska vprašanja; rusko-poljski spor pride le tedaj na vrsto, ako se udeležijo shoda Poljaki. Prične se sofijski shod dne 12. julija. Obenem se bode vršil shod slovanskih časnikov in zdravnikov. — Razpravljalo se je nadalje o slovanski banki. Priznalo se je, da je delo v tem oziru nekoliko obtičalo. Naša vlada se boji, da bi imela ta banka svoje središče v Pragi; ako bodo vsi Slovani s tem zadovoljni, se bode pa preložilo sedež banke v Rusijo. Tam ji pa nasprotujejo velike ruske banke vsled pritiska nemških v Berlinu. Konečno se je sklenilo ustanoviti slovansko banko s temeljno glavnico 75 milijonov kron, vplačanih v 4 emisijah. Češki odborniki še niso podali svojega končnega mnenja.

Kakor se vidi iz navedenega in iz ostalih poro-

čil in člankov, ki jih je priobčil »Nar. Dnevnik« zadnje tedne v novoslov. gibanju, so težave sicer velikkanske, vendar pa lahko rečemo o njem z Gallileom: Eppur si muove!

Politična kronika.

»Krvava nedelja« v boju za splošno in enako volilno pravico na Pruskem. Mogočna in dostojna demonstracija pruskega delavstva za splošno in enako volilno pravico se je v Neunmünstru krvavo končala. H kratkim brzojavnim poročilom še nekoliko podrobnosti: Udeležniki treh socialističnih shodov so se zbrali ob 4. pop. k demonstrativnemu pohodu po ulicah; ko so došli na mestni trg, jih je policija, katera je prejela izvanredno ostre odredbe od ministerstva, pozvala, naj bi se razšli. Delavci v prvih vrstah so hoteli to tudi storiti, a demonstranti za njimi so jih tiščali naprej, tako da ni bilo moči iti nikamor. Tu je dal policijski komisar Gutschmann povelje, naj začno policaji biti s sabljami po ljudeh. Posledice so bile tem strašnejše, ker so rabili stražniki ostro nabrušene sablje. Ker je že lani pri neki manjši demonstraciji došlo do spopadov s policijo, je dala ta dan pozneje nabrusiti sablje in jih niso več otopili do zadnje nedelje. Tako je došlo do tega, da je nek policaj tako razmesaril 50-letnega delavca Thesmana, da mu je zlomil nekaj reber in so stopila pljuča na dan. Po zadnjih poročilih je mož že umrl. Nek drug delavec, čegar ime ni znano, je bil ravnotako smrtno ranjen in že umira v mestni bolnišnici. Delavcu Flingerju je leva roka pri rami skoraj popolnoma odsekana; ravno tako zgubi delavec Grauer roko. Lahko ranjenih je bilo 40 oseb, več je bilo zmečkanih v silni gnječi. Cela množica zdravnikov je celi večer obvezovala ranjence; gotovo je njihovo število mnogo večje ko pravilo uradna poročila. Ogorčenje delavstva nad tem postopanjem policije je brezmejno. Neunmünster leži v vojvodini holštejski, nedaleč od Hamburga.

Sporazum med banom in srbohrvatsko koalicijo. Po poročilih hrvaških listov, ima dobiti djakovarsko škofijo, katera že od Strossmayerjeve smrti ni zasedena, dr. Ante Bauer, vseučilišni profesor v Zagrebu, član srbohrvatske koalicije. Ban hoče tudi rehabilitirati vseuč. profesorja Manojloviča in Šurmina. S tem hoče vlada doseči sporazum s koalicijo.

Politične novice iz Dunaja. — O včerajšnji seji parlamentarne komisije »Slovanske jednote« se je izdalo oficijelno poročilo, ki pravi, da sprejmejo poslanci Šusteršič, Udržal, Pacak, Hruban in dr. Plöj vabilo min. predsednika bar. Bienenrtha in bodo danes konferirali z njim. — Dr. Pacak je odklonil po-

LISTEK.

Čez leta.

Češki spisal J. Š. Machar. — Prevedel T. L.

Konec.

Čez trenutek se je hotela skrivoma še enkrat ozreti nanj. Dvignila je lahno glavo. Kar je videla, jo je prevzelo, čutila je sočutje in pomilovanje. Naglo je obrnil on glavo in pogledal nanjo. Povesila je hitro oči in zardela. Ni hotela, da bi čital v očeh, kar je čutila v srcu.

Hotela je nadaljevati pogovor.

»Ali se še spominjate, kje sva se videla prvi-krat?« je vprašala.

»Takrat ... da ... v gozdu«, je odgovoril, »na izletu. Prišel sem takrat prvič sem. Bil je krasen julijev dan. Spominjam se še natanko, na katerem kraju je bilo. Še danes slišim petje kosov in drozdov, čutim vonj smole. Družba se je posedla in tedaj sem vam bil predstavljen. Imeli ste takrat sivo obleko ...«

»Spominjam se: sivo.«

»Igrali smo neko igro. Mene ste ujeli in položil sem vam v klobuk uro v zastavo, da izpolnim, kar se mi zapove.«

»Spominjam se. Jaz sem vam določila odkupnino. Ne vem že več, kaka neumnost je to bila.«

»Jaz vem, milostiva. Bil sem vam predstavljen kot pesnik, in to ste uporabili. Moral sem reči vsaki dami nekaj lepega v verzih. Moral sem jih narediti sam ali citirati znane.«

»Da, prav imate. Ali ste rekli tudi meni kaj?«

Zložil sem nekaj o vaših očeh, milostiva. Ta-

krat vam je to ugajalo. Nato ste se zabavali izključno z menoj. Na povratku sva opazovala večernjo zarjo in naš pogovor je bil zelo sentimental. Vi ste si tedaj želeli umreti ...«

Ona se je zasmejala glasno.

»Na to«, je nadaljeval z glasom, s kakoršnim pripovedujemo spomine na srečne čase, »sva se videla drugi dan tu v parku. Tam sem vas srečal«, je pokazal z roko v levo na stezo, obsenčeno z redkimi lipovimi vejami. »Sanjal sem o vas celo prejšnjo noč; hrepenel sem, videti vas, in zato sem šel ven. Slišal sem, da bivate tu. Spominjam se, da sem vam hotel pripovedovati mnogo krasnih stvari, premišljeval sem različno, ali naenkrat, kakor bi mi kdo zadržnil grlo, sem začel jecati in govoriti o vremenu in sploh o tedanjem krasnem poletju. Delal sem obrabljene dovtipe o koledarju, ki je prorokoval deževno vreme, vi ste se nekako prisiljeno smejali in jaz sem prešel osramočen h knjigam sploh in posebno k verzom; od verzov sva prišla k ljubezni ... Vi ste trdili, da doslej še niste ljubili ... To mi je vtilo novo moč in nov vzlet. Začel sem govoriti ognjevit in navdušeno o svetosti ljubezni, o sebi — ah, bože, mladost, mladost, — danes bi človek ne mogel kaj takega ...«

Vi ste imeli takrat na prsih rožo. Ko sva šla domov, je bila ta roža v moji roki; zvečer sem jo poljuboval in jo zaprl skrbno v škaflijo. Čez nekaj dni se ji je pridružila druga, in potem nekaj nagljev, nekoliko šmarnic, — vi ste imeli tedaj radi šmarnice — in potem vaša slika.

Njene ustnice so se nasmehnile slabotno.

»In potem, milostiva?« je nadaljeval nekam elegično, »ali se spominjate najinih izletov v gozd? Spominjate se na te navdušene besede, vroče poglede? Ali se spominjate na ta trenutek, ko sem po-

ljubil prvič vašo roko? Ali se spominjate tega večera, ko sem se dotaknil prvikrat vaših lic s svojimi razpaljenimi ustnicami? Tu v parku je naju preseletil silen naliv. Šla sva tje v paviljon. (Pokazal je na levo.) Dež ni hotel prenehati. Vi ste imeli ravno ta dan novo obleko. Bila ste obupana. Dež je zbijal po strehi in od zunaj sva slišala šumenje listja ... Molčala sva. Pogledal sem na vas. Bližal se je večer. Vaš bel obraz se je svetil prekrasno v tem mraku. Čutil sem, da mi ženeta razburjenost in blaženost kri v obraz ... Molčali ste. Bil sem osupel. Naenkrat sem opazil, da se blišče solze v vaših očeh. Prijeli ste me z obema rokama okoli vratu in me poljubili na čelo ... O, milostiva, Takrat sem čutil nebeško razkošje v sebi. Kakor ...«

»Dosti!« Njena lica so rudela v slabem karminovem soju. Ta spomin je vdaril v njenem srcu na struno, ki je zazvenela. Ali ne za dolgo. Razumno, trezno mater dveh otrok je postalo sram tega izliva mladostnega čustva — in zasmejala se je: »Bila sva blazna, gospod doktor, dva mlada prismojence!«

Njen smeh ga je dirnil bolešno. Krog njene glave se je vila v njegovi duši žareča gloriola. Spominjal se je na njo rad in pogostokrat. Ko je pred trenutkom opazoval njen ovenel obraz, je čutil, da blebi ta gloriola, toda nje smeh in nje besede o najsvetejšem in najčistejšem njegovem spominu, je zbrisalo ta lesk popolnoma. Sedela je tu pred njim prozaična žena, o kateri je sploh dvomil, da bi jo bil kdaj ljubil. Ne, to že ni bila več resnica ...

»A razšla sva se, gospod doktor, zelo mirno, kajne?« je začela čez trenutek.

»Mirno«, je odgovoril suho. Lagal je. Spomnil se je na majhen prepir, ki je bil predigra k ločitvi. Bilo je ravno tu v parku. Od prepira sta prešla k očitjanju. Opazil je tedaj, da se je ona silila k smehu,

nudbo min. predsednika Bienerttha, da naj sprejme portfeli češkega ministra rojaka. Zgodilo se je to dogovorno s češkim državnob. klubom, kateri smatra za sedaj vstop kakoga Čeha v ministerstvo kot neodpusten in češki stvari škodljiv. — Posvetovanje poljskih državno- in deželnozb. poslancev v Lvovu se je končalo z zaključkom, da naj Poljsko kolo ne zasleduje na Dunaju politike v izključno slovanskem smislu, to je, naj ne postopa solidarno s Slovansko jednoto. Proti temu sklepu je nastopila močna manjšina. — V ponedeljek je bil Bienertth v audienci pri prestolonasledniku. Govorilo se je o sedanjem političnem položaju.

Drobne politične novice. Trgovinsko ministerstvo hoče ustanoviti pošto in brzojavno ravnanstvo v Opavi. — Preiskovanje v zadevi požara čiraganske palače v Carigradu, kjer je bil nameščen turški parlament, je sedaj končano. Turške oblasti pravijo, da je požar nastal iz »neznane« vzroka. To se pravi slovenski, da so zažgali staroturki. — »Novoje Vremja« poroča, da potuje bulgarski car Ferdinand koncem februarja v Petrograd. — Za rusinskega podpredsednika drž. zbornice bo po poročilu »Nar. Listov« vendarle izvoljen posl. Romančuk, ki potem odloži predsedstvo svojega kluba. — Pruska volilna reforma. Komisija za reformo volilne pravice v pruski drž. zbornici je zavrgla splošno in enako volilno pravico s 15 proti 11, sprejela pa načelo tajnih volitev s 15 proti 13 glasom.

Dnevna kronika.

a Prodaja Frankopanskega grada. Iz Kraljevice zanikajo, da bi reški italj. poslanec Zanella kupil frankopanski grad.

a Tatjana Leontjev. Kakor znano, je bila obsojena hči generala Leonljeva Tatjana v Curihu na tri leta ječe, ker je ustrelila tvorničarja Müllerja, misleč, da je ruski polic. minister Durnovo. Tatjanino stanje je zelo slabo; v ječi je napol zblaznela; zgnubila je vsak smisel za resno življenje, nič ne dela temveč se samo igra kakor dete. Ko bode izpuščena iz ječe, jo pošljejo na Rusko.

a Predavanje dr. Ilesiča v Karlovcu. Dne 12. t. m. je predaval v Karlovcu predsednik »Sl. M.« dr. Ilesič o Juriju Sporerju Matiču. Predavanje je priredilo društvo »Braća hrvatskog zmaja«. V krasni dvorani karlovske mestne hiše se je zbralo odlično občinstvo. Kratek izvešček predavanja je sledeč: Sporer se je narodil v Karlovcu l. 1797. Oče njegov je bil francoski maire. V šole je hodil v Karlovcu, Senju in Zagrebu, medicino je študiral na Dunaju. Navdušen Ilirec je hotel že na Dunaju izdajati »Ilirske Novine«. Ob času hrvatskega preporoda se je živo zanimal za Gajevo delo — a na zunaj ni smel kot uradnik javno delati, bil je zdravstveni referent v Celovcu; kasneje je opravljal isto službo v Ljubljani ni konečno je živel na Reki, kjer je umrl v visoki starosti l. 1884. — Skušal je delovati kot književnik; pisal je mnogo dram, igrokazov in dr., ali vse mu je zagrebška kritika zavrnila. Njegov roman je natisnilo karlovske »Svetlo«. L. 1823 je izdal v Karlovcu »Ilirski almanah«; to je danes zelo redka knjižica. Na stare dni se je trudil (pred 25 leti) napraviti iz male Opatije zdravilišče. Njegov poziv na podpis delnic pa ni uspel. Južna železnica opozorjena s tem na Opatijo, je pa zbrala potrebno glavnico in napravila iz kraja svetovno, luksurijsno kopališče ne pa to, kar je Sporer hotel: zdravilišče za bolnike. Sporer zasluži tudi kot pesnik priznanje. Bil je do svoje smrti prožet z ilirskimi idejami. Svoje krasno predavanje je zaključil dr. Ilesič z apelom

on je kazal leden mir. Iskala sta oba besedij, ki bi mogle najbolj in najglobljekeje raniti. Slednjič sta izrekla, da se ločita. In sta se razšla. Oh, kaj se je godilo tedaj pod tem navideznim mirom njegovega obraza. Prišel je domov. Glava mu je gorela in bila težka, kakor bi imel v nji raztopljen svinec. Sedel je k mizi in jokal kakor otrok...

Pogladil si je zopet čelo. Spomnil se je sedaj na to, toda rekel ji ni ničesar. Ni je smatral vredne, da bi zvedla o njegovi takratni bolesti.

Njena otroka sta se podila po travi. Matilda je padla in jela jokati.

Ona se je hitro dvignila in hitela k otroku. Dvignila ga je, očistila njegovo obleko z belim robcem in ga mirila, kakor tolaži vsaka mati svoje plakačoče dete.

Njemu so takorekoč gorela tla pod nogami. Te vsakdanje besede matere so ga zadele trpko. Bilo mu je naravnost bridko pri srcu. Poslovil se je hladno in odšel.

Ona je stiskala k sebi jokajoče dete in je tolažila. Sedla je zopet na klopi in gledala za njim.

»Čudno«, si je mislila, »kako se more spominjati človek takih neumnosti! Oh, on je vedno tisti, vedno tisti... In vendar je že oče...«

On je korakal skozi alejo košatih lip k izhodu. Na ustnicah mu je trepetal bridki nasmeh. Pred osmimi leti je položil svežo cvetico v herbarij spominov, sedaj jo je vzel ven in vidil, da je suha, orumenela in plesniva.

»Kako se more žena tako povsakdanjiti!« je spregovoril sam pri sebi in se ozrl v modro nebo.

Človeka, ki sta se nekdanj ljubila, bi se ne smela čez leta nikdar sestati... toliko si samo dovolim pristaviti za razumne in razsodne ljudi.

na prosvetno vzajemnost med Slovenci in Hrvati. Burno ploskanje in pritrdjevanje je spremljalo predavatelja doli na ulico.

a Riba z nogami. Čudno poroča neki angleški list o odkritju neke ribe, ki ima tudi noge. Amerikanski naravoslovec dr. John Hasemann, ki raziskuje živalstvo po južni Ameriki na besedo Carnegie-instituta, je našel blizu Manaos redko in dosedaj nepoznano žival, namreč ribo, ki je na videz dolgo iskani člen med močeradam in ribo. Riba ima zakrnele noge, nima luskin, je slepa, ter ima mesto pravilnega okostja hrbtni mozeg kakor hrustanec in v glavi zobe. Usta ima na spodnji strani daleč moleče čeljusti. Na hrbtu nosi žival kožno gubo, ki je precej slična plavuti. Eden eksemplar te redke ribe je že v Pittsburgu v Carnegie-muzeju in s tem se bode baval učeni svet bolj temeljito, ko se vrne Hasemann.

a Meroitska solnčna hiša. Iz Kartuma, nubijske metropole se javlja, da je profesor Garstana (Liverpool-Institut of Archeologie) našel na ruševinah starega mesta Merse solnčno hišo, ki bode vsekakor štoveten z Ergamenesovim svetiščem, ki ga omenja Diodor. Ta hiša ima posebno strukturo in je nastala pod grškim uplivom. V njej so skulpture, ki prikazujejo zmage kralja Ergamenesa in njegov triumf, v poslopju je nadalje pravo svetišče, odičeno z emailirano opeko. Z odkritjem te hiše je dognano, da je meroitsko pisavo izumil Ergamenes in da je meroitska abeceda zložena po vzoru grške. Našli so tudi mnogo napisov in kipov.

a Petrolejski trust v Avstriji. Blok petrolejskih rafinerij je preživel zadnji čas zelo težke dni. Delalo se je namreč zelo, da bi se rešilo vprašanje podeljenja koncesije za petrolejske postranske produkte in fabrikacijo bencina. Vlada se je namreč bila nakanila, da razpiše v to svrhu poseben natečaj, in mogoče je bilo, da bi dobil to koncesijo kak podjetnik ali konzorcij, ki stoji izven bloka rafinerij. To bi seveda ne ostalo brez upliva na cene petroleja. Zadnji čas se je pa posrečilo članom rafinerij, da so pridobili vlado, da je opustila misel, razpisati natečaj in da je prodala vse postransko produciranje omenjenemu bloku. To smatrajo nekateri kot znam bodočega petrolejskega trusta v Avstriji.

d Red sv. Cirila in Metoda. V Sofiji bodo skoro sprejeli zakonsko osnovo, s katero se ustanavlja red sv. Cirila in Metoda. To hode največji bolgarski red, ki ga bode car podeljeval samo tujim kronanim glavam, bolgarskim državnikom, ki so si stekli dosti zaslug za razvoj države in konečno tujim državnikom, ki so storili dosti za človeštvo in po tem tudi za Bolgarijo. Pega reda bode izdelano samo 15 komadov.

d »Dijaški dom« v Parizu. Sredi latinskega kvartira (Quartier Latin) v Parizu so otvorili pred nekaj dnevi »Dijaški dom«, palačo, ki je zgrajena izključno za vseučiliščno dijaštvo. Inicijativa je nastala pred tremi leti v krilu cvetočega vseučilišnega društva in občina je takoj molče poklonila stavišču, kjer je nekoč stala medicinska fakulteta, dočim je parlament glasoval 200.000 frankov; drugo svoto so pa prinesli zavodi in zasebniki. »Dom« mora postati pravo središče dela; brez milosrčnosti so od tam izključene politika in igra: samo biljar je dovoljen. V veličastni hiši je tudi velika svečanostna dvorana, v kateri lahko stoji 600 oseb in v kateri se lahko prirejajo predavanja. Nadalje ima »Dom« tudi dvorane za mečevanje, telovadbo, kopanje in »boxe«, lekarno, čitalnico in knjižnico, ki vsebuje 30.000 zvezkov. Otvoritve se je udeležilo tudi odposlanstvo čeških dijakov.

25-letnico poslančevanja slavita letos nemška poslanca Prade in dr. Steinwender.

a Občinske volitve v Zagrebu so razpisane na 24., 25. in 26. t. m.

a Hrvatski sabor bo, kakor poroča oseška »Dran«, sklican na 28. t. m.

a Umrl je v Zemunu odvetnik in bivši madžaronski poslanec v hrvaškem saboru dr. Tošo Nedeljković.

a Madžaronsko stranko na Hrvatskem hočejo, kakor smo že poročali, danes vzbuditi k življenju. Ker je v vladnih »Narodnih Novinah« 14. t. m. izšel nek interview z banom Tomažičem, v katerem ta pravi, da je nova vlada na Hrvatskem nastala nekako vsled sporazuma za kooperacijo koalicije z madžaronsko stranko, so imeli včeraj zastopniki koalicije z banom konferenco, pri kateri se je konstatiralo, da koalicija z narodno (madžaronsko) stranko nima niti kooperacije niti drugih zvez, ampak da ima gotov pakt samo z vlado. Na današnjem zborovanju madžaronov bo ban pl. Tomažič podal tozadevno izjavo.

a Prva higijena las. Dolgo let se je bavil francoski medicinec dr. Guelpa s higijeno las, pri čemur ga je zlasti zanimalo osivenje in izpadanje. V »Revue« je izjavil svoje rezultate in on nastopa proti onim, ki pravijo, da je osivelost las posledice mikrobov, ki umorijo barvilo. Na podlagi primerov dokazuje dr. Guelpa, da antisepso umivanje in razne alkoholne vode, ki se rabijo za lase, ne odgovarjajo namenu, ampak da le še bolj podvirajo brezbarvnost in izpadanje las. To pogosto umivanje je baje tudi vzrok, da lasje moža prej osivijo, ko lasje ženini. Žene umivajo svoje lase bolj redko in zato ohrani lasišče one

mastne tvarine, ki so za uspevanje las prepotrebne. Zanimivo je, da utemeljuje s temi varoki dr. Guelpa dejstvo, da brada veliko prej osivi, kakor glava. Če pomislimo, da človek dobi brado vsaj 20 let pozneje nego lase na glavi in da kljub temu ta kmalu za glavo ali pa še pred osivi, je pač jasno, da ima las v bradi manj življenjske moči kakor oni na glavi. Obraz si možki umiva na dan najmanj enkrat, glavo si pa redko kateri umiva tako pogosto. Upliv umivanja se kaže tudi pri obrvih, ki navadno najprej osive. Pogosto trenje vzame koži tolščo; pogled v živalstvo podpre to trditev: konju na primer osivi dlaka na mestu, kjer ga drgne oprema. A tudi pri drugih živalih se to vidi: najprej osivi žival na gobcu in na tacah. Možkim torej najbolj škodi tesno, nizko in za zrak nepredorno pokrivalo, ki še celo sence zakriva, nadalje pa pospešujejo osivelost kratko pristriženi lasje. Dr. Guelpa priporoča masazo las s tolščo, pri čemur seveda izpadajo lasje, a le oči, ki so že itak bolni. Vsako drugo sredstvo pa zametuje.

Štajerske novice.

v Konfiskacija narodnih kolkov razveljavljena. Kakor smo že javili, se je vršila v torek popoldne pred deželnim sodiščem v Ljubljani razprava o pritožbi konzorcija »Slov. Branika« glede konfiskacije narodnih kolkov »20./IX./08« in »Ptanj« Konfiscirana sta bila od drž. pravdnika in je konfiskacija potrdilo tudi tiskovno sodišče, češ da »vsebinsko kolkov razburja javnost in daje povod k razprtijam in sovražnostim proti drugim narodnostim in drugemu jeziku«. Zastopnik tožbe dr. Novak je v obširnem govoru pobijal te utemeljitve in je sijajno dokazal nesmiselnost konfiskacije. Po eno uro trajajočem posvetovanju se je razglasila razsodba, da se konfiskacija razveljavi.

d Trmasti Nemci. Nemškonacionalni shod deželnozborskih volilcev, ki se je vršil minuli torek v Mariboru je sprejel seveda sila ogorčeno resolucijo glede slovenske obstrukcije. V njej citamo med drugim: »Shod izreka svoje najgloblje ogorčenje nad frivolno, neutemeljeno obstrukcijo vodjev zapeljanega slovenskega ljudstva v deželnem zboru in zvrča vso odgovornost gospodarskega in materijelnega oškodovanja štaj. vojvodine na iste... Shod smatra vsako popuščanje slov. obstrukciji kot slabost, ki bi le dajala povod k novim brezmejnim zahtevam in svari objednem vlado, naj se ne umakne, ker strmi obstrukcija za delitvijo štajerske vojvodine in za pospeševanje državi nevarnih vseslovanskih naklepov.« V slovenskih krogih bo vzbudil posebno zadnji stavek splošno veselost. Na eni strani nam ponujajo Nemci samopravo z »dobrohotnim« svarilom, da si je ne moremo vzdržati, na drugi pa kličejo isto vlado, ki bi videla raje danes ko jutri autonomijo nemškega dela Češke, na pomoč, naj pošlje policijo nad nas! In »vseslovanski državi nevarni« naklepi! Prijatelji Wastian, Lorber in kar vas je še nemških kolosov na lončenih nogah v Mariboru, ali ni bolje, da molčite o takih rečeh? Kajti vaši kršč. soc. bratje nimajo nič proti trijalizmu, dočim ne vidijo preradi, da se vi tako radi hladite v senci frankfurtaric in navdušeno ploskate, ko se kliče slava Hohenzollerncem. Vaših groženj pa se malo bojimo: ako se nemško-nacionalna večina kmalu ne spametuje, so njeni dnevi šteti. Kaj je tedaj bolje: justamentirati in radikalizirati — ali še politično živeti in gospodariti vsaj v nemškem delu Štajerske?

v Za svoja shoda v Ptuj in Ormožu agitirajo štajercijanci z vsemi silami. Širijo neke letake med kmeti, na katerih nesramno blatijo slov. poslance. Narodna dolžnost vseh Slovencev je, da agitirajo z vsemi silami za slovenska shoda, ki se vršita v ptujskem Nar. domu ob 11. dop. v Ormožu pa ob pol 4. pop. v čitalnici.

v Velik politični shod sklicuje istočasno s štajercijanskim pol. dr. »Sloga« v Ormožu dne 20. febr. Shod se vrši ob pol 4. uri pop. v ormoški čitalnici (nova hiša okrajne posojilnice poleg rotočarja). Slovenci v okraju, delajte z vsemi silami za veliko udeležbo!

v Iz Ptuj. Štajercijanci so sklenili na nedeljo 20. tm. ob 10. uri popoldne »kmetški shod« v nemški društveni dom v Ptuj. Na tem shodu bi se naj obsodila slovenska obstrukcija v deželnem zboru. Z ozirom na ta štajercijanski shod priredi politično društvo »Pozor« v Ptuj istega dne to je v nedeljo 20. svečana 1910 ob 11 uri popoldne v ptujskem Narodnem domu javni shod s sledečim dnevnim redom: Zadnji dogodki v deželnem zboru. Proč od Gradca! Slučajnosti.

v Štajerski deželni zbor. Iz vladnih krogov se sliši, da bi se štajerski deželni zbor po Veliki noči zopet sklical in sicer objednem s češkim. — Ako ostanejo namškonacionalci Nemci še nadalje tako trmasti kakor oznanjajo po shodih, bo malo uspeha.

v Nemška zmaga v Šoštanju daje povod negatskim lističem od Mure do Save, da se zopet enkrat malo razpišejo o „napredku“ nemštva na Sp. Štajerskem. „Nemški Šoštanj je Šoštanj Hansa Woschnagga“, piše „vahtarica“. Mi bomo to „vahtarico“ trditev na podlagi resničnih dogodkov prihodnjo soboto v daljšem članku — dokazali. Vseh dni še ni konec in za Šoštanj še se ni bila zadnja bitka.

v „Žetev“. Ta krasna drama se uprizori na celjskem odru prihodnjo nedeljo. Original je češki. Vsebinska je kratko ta-le: V manjšem mestu vzhodne Češke biva Požar Peter, župan, tovarnar in posestnik. V mladosti je bil priprost delavec — tkalec, a s pridnostjo in razumom si je nabral veliko premoženje. Le nerad proda na stara leta, nezadovoljen z delavskimi razmerami, tovarno gosp. Koželju. Obenem napravi testament: del premoženja določi svoji vnukinji Zdenki, ostalo naj bo za češko realno v Libercih. Njegov sin, Zdenkin oče Vinko Požar je ravnatelj mestne banke. Ravnatelj Požar in njegova žena Antonija živita skrajno razkošno. V vsakem oziru se nosita kakor da sta najbogatejša človeka v mestu. Ljudstvo njima je zaupalo, saj je bil Vinko sin marljivega in premožnega tovarnarja Požarja. Naenkrat pa se zgodi nekaj čudnega. Stara Lavričevka, mati tovarniškega knjigovodje Lavriča, je zastavila v zastavnem oddelku banke srečko. Ko jo je hotela dobiti nazaj, je v banki niso našli nikjer. Ta malenkost je povzročila naval vlagateljev na zavod. Staremu Požarju pa je postajal slučaj z staro Lavričevko sumljiv. sklene torej da da revidirati banko po svojem knjigovodji Lavriču. Ravnatelj Vinko Požar skuša to sicer prepričati, a se mu ne posreči. Revizija se prične, bančni knjigovodja Milavec, ki je sporazumno z vsemi ostalimi uradniki najbolj pomagal Vinkotu Požarju goljufati, priteče ves obupan k njemu in prosi pomoči. — Vinko izroči Milavcu že v zadnjem trenutku nekaj ponarejenih menij, a to ne pomaga mnogo, saj manjka pol milijona gold. Milavec zblazni in se obesi. Stari Požar je ves obupan, da se je tako motil v svojem sinu. Vsi planejo na njega, naj reši sina, a on ostane trden, kajti kako pride narod do tega, da bo tako kruto oškodovan radi enega goljufa! Le s težavo se posreči njegovemu prijatelju notarju dr. Veselu ga pregovoriti, da je rešil sina sramotnega zopora. Strašen boj biva Peter Požar, predno se odloči za uničenje svojega testamenta. — Ta drama je krasne vsebine in tudi v tehničnem oziru popolna. Zraven tega pa zahteva od igralcev jako mnogo. Upamo, da bo igra zopet napolnila našo gledališko dvorano.

v Knjižnica Češkega krožka v Celju bode otvorjena prvič to nedeljo od 11—12 in potem redno vsako nedeljo ob istem času. Knjižnica se nahaja v rdeči sobi Narodnega doma in šteje nad 150 izbranih čeških knjig.

d Bralno društvo na Bregu priredi v soboto 19. t. m. svoj prvi društveni večer v društvenem prostoru gostilne Pleterski na Bregu. Vse ude in druge prijatelje društva vljudno vabi odbor.

v Samomor pri Celju. Henrik Zistler, katerega so včeraj našli mrtvega pri Celju, ni bil dijak, kakor se je govorilo po mestu, temveč zasebni uradnik. — Zastrupiti se je hotel 23 letni elekrotehnik Kovačič iz Škofjevasi v ponedeljek na celjskem rotovžu. Pil je raztopljeno lužno sol. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico. Mladi mož je došel 13. tm. po odgonu iz Kremsa.

d Za finančne tajnike graškega finančnega ravnateljstva so imenovani fin. komisarji dr. Fr. Hočevar, dr. Strobl in dr. Ferd. Oplustil.

v Prodaja. Graščini Ferštanj in Wartenheim pri Pragerskem je nakupil neki Reinagl z Dunaja za 138 tisoč kron.

v Jagnje z 8 nogami je razstavljeno pri preporatorju Painsiju v Gradcu. Žival se je skotila pri nekem posestniku v Šmihelu na Zgornjem Štajerskem.

v Tatvina. Pri Kirbišu v Framu sta ukradla viničarska sinova Miha Rohus in Anton Perklič 228 kg pšenice in ajde. Uzmoviča že sedita.

d Iz Brežic. Na naslov c. kr. okrajnega glavarstva v Brežicah. Že enkrat smo opozorili referenta okrajnega glavarstva g. barona Steeba, da preišče, ako se je plačala o

priliki plesne prireditve v Nemškem domu dne 2. novembra preteklega leta licenca za godbo. A kakor sploh take stvari, kjer se gre proti našim nasprotnikom, šla je menda tudi ta zadeva ad acta. V zadnjem času smo opazovali, da se je več skromnih gostilničarjev v okolici, ki so pustili v svoji gostilni igrati harmonike brez licence, od c. kr. okrajnega glavarstva občutno kaznovalo. Če c. kr. okrajno glavarstvo tako strogo postopa proti okoliškim gostilničarjem, zakaj pa ne ukrene ničesar proti gostilni v Nemškem domu, ali morda zato ne, ker sta se tam zabavala znana komisarja Schaffenrath in baron Steeb? Vojaška godba za ples je igrala v Nemškem domu na Silvestrov večer in pustni večer in se ni nobedenkrat plačala licenca. Ali se ces. kr. okrajno glavarstvo sploh noče pobrigati za to zadevo? Ali veljajo dotični predpisi in globe le za Narodni dom in naše slovenske okoliške gostilničarje? Te škandalozne razmere bomo tudi razkrinkali na drugem mestu in temu mora biti konec.

v Iz Mozirja. Naša pridna deca misli vsak hip, kako pridobiti Ciril-Metodovi družbi kak vinar! Pred kratkim smo poročali, da je naša mladina priredila otroško tambolo v prid družbe sv. Cirila in Metoda. Danes pa smo v prijetnem položaju staviti našo navdušeno deco marsikateremu odraslemu magnatu in drugim narodnjakom, ki se še niso odločili prispevati za C.-M. obrambni sklad — v vzgled. Naša mala Stanka Tratnikova, ki je duša vsega narodnega gibanja med mozirskimi otroci, je sklenila nabirati darove, prirejati male veselice, tambole in otroške srečelove še naprej in sicer tako dolgo, da bo imela 200 K, kamen kontra Roseggerju, kar se ji bo posrečilo sigurno v kratkem, ko je doslej že nešteto krat nabrala velike vsote. Nekateri mozirski narodnjaki so obljubili prispevati večje vsote! To omenjamo s posebnim namenom, opomniti petične rodoljube širom Slovenije svoje dolžnosti, da i oni pridejo in izpolne se precejšen prostor do 200×1000. Strastna navdušenost naše mladosti pač mora ganiti slehernega in ga spomniti, da v petih letih lahko spravi z malimi prihranki mesečno — vsoto 200 K družbi, ki danes tako rabi denar.

d Sv. Duh na Ostrem vrhu. Tukajšnji posestnik vlg. Ranjak je postavljen pod varstvo (kuratelo). Iz različnih razlogov se posestvo proda. Isto meri 106 oralov in je sodnijsko cenjeno 36.235 K. Pri posestvu je žaga. Ker je velika nevarnost, da posestvo pride v tujčovo roko, se tem potom opozori na prodajo. Pojasnila da Miha Stelzl, Sv. Duh—Lncane.

d Obesil se je v zaporu graškega deželnega sodišča knjigovodski pomočnik Kodolič. Baje se mu je zmešalo.

d Z nožem. V ponedeljek zvečer je zabavljaj kmečki sin Franc Hojnik iz Ranče v Stampfiovi gostilni in imel navzoče goste za norce, tako dolgo, da so pijanega fanta z dobrim spravili iz gostilne. Viničarski fant Fr. Kugl pa je šel za Hojnikom in ga je sunil na levi strani z nožem v prsi tako silno, da je šlo rezilo popolnoma v telo. Nato se je začel splošen tepež, tekem katerega je bil tudi Kugl trikrat z nožem ranjen. Hojnika so spravili z rešilnim vozom v Maribor, pa bo težko ozdravel. Take pretepače bi se naj začelo eksemplarično kaznovati.

Slovenci! 20. svečana t. l. vsi v Maribor v slovensko gledališče. Igra se krasna ljudska igra v 5 dejanjih s petjem „Revček Andrejček“.

Druge slovenske dežele.

a Za slovensko vseučilišče v Ljubljani in za italjansko vseučilišče v Trstu se je na predlog dež. posl. Berbuča in Petarinija soglasno izrekel goriški deželni zbor.

a Finančnim svetnikom za Pulo je imenovan Hilarij Vodopivec, slov. rojak, ki je popolnoma večš slovenskega in hrvatskega jezika.

a Tržaški mestni svet je sklenil darovati 2000 K za ponesrečence vsled povodnji v Parizu.

a V tržaškem mestnem svetu so socialisti stavili predlog, naj se sklene, da se ne smatra za primerno, da se je župan udeležil kot zastopnik občine blagoslovljenja jezuitske cerkve. Italjanska večina zagovarja župana, da je storil le svojo reprezentanjsko dolžnost napram članici vladarske hiše, ki je pri blagoslovljenju zastopala cesarja. Sklene se preiti preko predloga socialistov na dnevni red.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo zopet ponovijo.

„Narodni Dnevnik“

velja za avstro-ogrske dežele:

celoletno	K 25—
polletno	12 50
četrtno	6 30
mesečno	2 10

Za Nemčijo:

celoletno K 28—

Za vse druge dežele K 30—.

Naročnina se pošilja naprej.

Upravišтво „Narodnega Dnevnika“.

Po svetu.

Šolski štrajk v Poljskem Ostrovu je dovršen ker je vlada udovoljila želji Poljakov, da se osnuje javna poljska ljudska šola.

d Veseli ministri in poslanci. Pred dvema dnevi je dobil bolgarski poslanec M. Zlatanov od doma srno, katero je velel pripraviti v hotelu in jo prinesiti v deželnozborski bufet. Tu je pozval Zlatanov nekaj svojih prijateljev in ministre Malinova, Paprikova in Krsteva, da poskusijo srno, katero je bilo seveda treba zalivati z dobrim vinom. Naenkrat prestane za dolgočasne debate govoriti govornik v zbornici, a s hodnika se je začela glasiti mesto izmučenega glasa govornikovega vesela pesem. Predsednik je zapovedal slugi, naj poizve, odkod prihaja to veselje in da naj vrže pevce iz poslopja, a kmalu se je vrnil sluga in javil začudenemu predsedniku: Ne bo šlo. Ne morem jih pregnati. To so ministri in zastopniki naroda, ki jedo Zlatanovo srno. Seveda, so morali zborniško razpravo takoj prekiniti.

v Vohunstvo v prilog Rusiji. Uradnika bukovinskega deželnega odbora, Josipa Bendaka so zaprli, ker je osumljen vohunstva v prilog Rusiji. Prijeli so tudi njegovo ženo in tašča žena je rekla, da poteka ruski denar, ki so ga našli pri njej od nekega ruskega oficirja, s katerim je imela razmerje. V stanovanju so razven denarja našli tudi več vojaških načrtov in korespondenco, ki obtežuje Bendaka.

v Konzul Dachot v Alžiru — umorjen. Bolivianskega konzula Dachota je v Alžiru ustrelila mlada dama v trenutku, ko je prišel na obrežje, da pričaka prihod parnika „General Chancy“. Dekle ga je ustrelilo petkrat v glavo, nato pa je ušla. Ko so jo prijeli je rekla, da jo je konzul — ki ima ženo in otroke — zapeljal in nato zapustil. Hotela se je maščevati in dodala je, da svojega zločina ne obžaluje.

v 106-letna starka, Frančiška Pajkurič, je umrla v bolnišnici na Reki.

v V blaznici umrl napadalec. V blaznici Monte Lupo Tiorintino je umrl Passanante, ki je l. 1878. izvršil atentat na hralja Humberta.

v Ralsull. Vest, da je bil Ralsull zastrupljen, je neresnična.

a Zviti tatovi in repatica. Repatičino leto je tudi dobro leto za tatove. Vsekakor je pa sleparstvo, ki se je izvršilo s kometom 1910 gotovo originalno in aktualno. Več modernih tatov se je zbralo v Salzburgu 29. jan., da ropajo in kradejo po mestu s pomočjo ljudske vedoželjnosti. Bilo je dvanaest nadpolnih mladih ljudi, katerih je eden zvečer, ko se je pokazala repatica, postavil na trgu velik daljnogled, skoz katerega si je bilo možno ogledati zvezdo. Komaj je bil zapazil zvezdo, pa je že zavpil, da jo vidi. Izmed ljudstva, ki se je bilo dozdevno samo slučajno zbralo krog daljnogleda, je letelo nekaj mladeničev v gostilno, da bi pozvali ljudi, naj gredo gledat repatico. Vse je popustilo svoje pivo in je šlo gledat nebeško prikazen, a dočim so zvezdogledi iskali komet, so našli oni možki bolj hvaležno opravilo. Porabili so priliko in razburjenost, pa so po vseh praznih lokalih pokrali suknje, klobuke in kožuhe. „Astronom“ pri daljnogledu je pa ljudstvu razlagal o repatičah, o njih bistvu in vsem tem tako temeljito in zanimivo, da ni nikdo mislil na povratek. H koncu je še pozval ljudi, da naj vsak uporabi daljnogled brezplačno in dočim so ljudje uporabljali ugodno priliko, je „astronom“ ušel. — To je bila velika komedija, ki je še tem bolj smešna, ker je daljnogled obstajal samo iz velike pločevinaste cevi brez leč. Vse je trajalo celo uro in ko so se radovedni ljudje vrnili v gostilne, so opazili, da obleke nikjer ni! Ker se je tatvina zgodila po vseh bližnjih gostilnah, se je žalostna novica kmalu razlegla po celem mestu. Po policijskem izveščju je zmanjkalo 283 suknj in kožuhov. Kaka prava ironija se zdi človeku dejstvo, da so tatovi pustili po vseh gostilnah listke, na katerih je stalo, da so suknje itak nepotrebne, ker uživajo gledalci blagodejno toploto zvezde. Meščani se sedaj za lopove zelo zanimajo, ker ne bi radi, da bi jih ob prihodu „Halleyega komete“ zopet tako opilili.

